

Aan

de Minister

nota

Beantwoording kamervragen Boelsma-Hoekstra (CDA)
over eisen voor vrijwilligers in de traditionele
scheepvaart.

TER BESLISSING

Datum

13 maart 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2026/42292

Opgesteld door

DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken

Dir. Maritieme Zaken

Afd. Binnenvaart en

Vaarwegen

Beslistermijn

20-03-2026

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Door het lid Boelsma-Hoekstra (CDA) zijn vragen gesteld over de eisen die gesteld worden aan vrijwilligers in de traditionele scheepvaart. Deze vragen hebben betrekking op het vorig jaar ingevoerde Kwalificatiecertificaat voor schippers van open rondvaartboten. Met bijgevoegde kamerbrief wordt antwoord gegeven op deze vragen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de beantwoording en de brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

Op 1 juni jl. is de implementatie van de Richtlijn beroepskwalificaties voor de binnenvaart in de Nederlandse regelgeving volledig afgerond (hierna: richtlijn). De wijziging van de Binnenvaartregeling, die op die datum in werking is getreden, heeft vooral consequenties voor de rondvaartsector. In de zomer van 2025 zijn door het NSC reeds vergelijkbare Kamervragen gesteld over de gevolgen van de invoering van dit nieuwe vaarbewijs voor de Enterse zompen¹. Tijdens het Commissiedebat van 29 januari jl. zijn ook vragen gesteld.²

Schippers van open rondvaartboten dienen op grond van de richtlijn in principe te beschikken over een Kwalificatiecertificaat schipper. Dit betreft een certificaat op MBO-3 niveau. Voorheen konden deze schippers volstaan met een klein vaarbewijs, dat met uitsluitend een theoretisch examen te behalen is. De richtlijn biedt onder voorwaarden de mogelijkheid om een aangepast certificaat af te geven, maar dit dient dan een gelijkwaardig veiligheidsniveau te bieden. Omdat niet gesteld kan worden dat het klein vaarbewijs in het kader van de richtlijn een gelijkwaardig veiligheidsniveau biedt, is een nieuw certificaat ontwikkeld. Dit certificaat is vooral gericht op het hebben van praktijkervaring. Bij het ontwikkelen van het certificaat is uitdrukkelijk rekening gehouden met het feit dat in deze sector veel vrijwilligers werken. Ook is getracht de kosten zo laag mogelijk te houden en is er voor bestaande schippers een overgangsregeling getroffen

De laatste jaren is er zowel maatschappelijk als politiek veel aandacht voor het

1 Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, Aangangsel 2899

2 Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 31409, nr. 497

bedrijfsmatig vervoer van passagiers. Dit naar aanleiding van een aantal ongevallen die zich hebben voorgedaan op onder andere historische zeilschepen en met watertaxi's. De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) heeft deze ongevallen onderzocht en stelt in een van de rapporten het volgende:

*"Bij personenvervoer zijn de passagiers voor hun veiligheid in grote mate afhankelijk van degene die de dienst aanbiedt. Dit is ook het geval bij personenvervoer over water. Bij het betalen voor vervoer mag van de aanbieder verwacht worden dat deze binnen de redelijkheid de veiligheid van de passagiers waarborgt. In Nederland moeten passagiers daarop kunnen vertrouwen"*²

De OVV ziet daarbij ook een rol voor de overheid door het stellen van minimum veiligheidsregels. Daarbij geldt dat voor de waarborging van de veiligheid van passagiers er geen verschil gemaakt kan worden tussen historische en andere type vaartuigen.

Krachtenveld

Voor de gehele open rondvaartsector betekent de invoering van het nieuwe kwalificatiecertificaat voor open rondvaartboten een grote overgang. Vanwege het feit dat in deze sector ook veel met vrijwilligers gewerkt wordt, is getracht de kosten zo laag mogelijk te houden. Ondanks dat blijft er bij organisaties, die gebruik maken van vaak wat oudere vrijwilligers, weerstand bestaan tegen deze veranderingen.

Wat betreft de Enterse Zompen is ook een gezamenlijke brief ontvangen van de gemeenten Wierden, Rijssen-Holten en Hellendoorn. Naar aanleiding van deze brief heeft een constructief gesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van deze gemeenten, waarin is uitgelegd dat al zo veel als mogelijk tegemoet gekomen is aan de bezwaren van de Enterse Zompen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Toelichting

Rondvaartsector

- De open rondvaartboten sector is zeer divers. Het gaat hierbij om rondvaartboten in de grachten van verschillende steden, maar ook om rondvaartboten in onder andere de Keukenhof, Giethoorn, Oudewater, Kinderdijk en dus ook om de Enterse Zomp en praamvaren. Een deel van deze rondvaarten wordt verzorgd door vrijwilligers.
- De gemeenschappelijke factor in deze sector is dat tegen betaling (bedrijfsmatig) groepen mensen worden vervoerd. Deze mensen mogen verwachten dat een minimumveiligheidsniveau geboden wordt. Dit staat los van de vraag of dit vervoer nu wordt uitgevoerd door vrijwilligers of door betaalde krachten.

Kwalificatiecertificaat open rondvaartboten

- De richtlijn schrijft voor dat schippers van passagiersschepen (schepen die ingericht zijn voor het vervoer van meer dan 12 personen, ook open rondvaartboten vallen hieronder) dienen te beschikken over een Kwalificatiecertificaat schipper. Vóór 1 juni jl. hoefden schippers van open rondvaartboten alleen te beschikken over een klein vaarbewijs.
- Voor rondvaartboten werd door IenW de eis van het hebben van een Kwalificatiecertificaat schipper echter wel zwaar gevonden en is gebruik gemaakt van de mogelijkheid een afwijkend certificaat af te geven.

Datum

13 maart 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2026/42292

Opgesteld door

DG Luchtvaart en Maritieme Zaken

Dir. Maritieme Zaken

Afd. Binnenvaart en

Vaarwegen

Aan

de Minister

Bijlage(n)

1

Daarom heeft het CBR in opdracht van IenW een nieuw certificaat ontwikkeld. Daarbij is gezocht naar een balans tussen enerzijds de kenmerken en mogelijkheden van de sector en anderzijds de eis van de richtlijn, dat een gelijkwaardig veiligheidsniveau geboden moet worden.

- Bij het nieuwe vaarbewijs is zoveel mogelijk rekening gehouden met de kenmerken en mogelijkheden van de sector. Door IenW en het CBR zijn daartoe verschillende werkbezoeken afgelegd, ook in Zutphen, waar onder andere met vertegenwoordigers van de Enterse zompen is gesproken. Deze werkbezoeken hebben geleid tot aanpassingen van de eisen, ook om de overgang voor de sector zo soepel mogelijk te laten verlopen en de kosten zo laag mogelijk te houden.
- Zo kan de opleiding (inclusief de eerste twee praktijktoetsen) door de organisatie zelf op de eigen locatie worden verzorgd met een door het CBR goedgekeurd opleidingsplan. Voorts is er een overgangsregeling voor bestaande schippers. Wanneer deze schippers kunnen aantonen over voldoende vaartijd te beschikken, kunnen zij direct het laatste praktijkexamen af leggen. Ook dit laatste praktijkexamen (dat onder toezicht van het CBR dient plaats te vinden) kan in het eigen vaargebied plaatsvinden. Tenslotte is een overgangstermijn van 3 jaar opgenomen.

Datum

13 maart 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2026/42292

Opgesteld door

DG Luchtvaart en Maritieme Zaken
Dir. Maritieme Zaken
Afd. Binnenvaart en Vaarwegen

Aan

de Minister

Bijlage(n)

1

Typen rondvaartboten

- Bij de vaarbewijzen voor rondvaartboten wordt onderscheid gemaakt tussen twee typen rondvaartboten: rondvaartboten van het Amsterdams grachtentype en open rondvaartboten.
- Voor rondvaartboten van het Amsterdams grachtentype bestond al een speciaal vaarbewijs. Dit vaarbewijs is vrijwel ongewijzigd overgenomen in de nieuwe regelgeving. De eisen voor dit vaarbewijs zijn zwaarder dan die voor open rondvaartboten, omdat met dit vaarbewijs en met deze schepen, wanneer de vaarwegbeheerder daar toestemming voor heeft gegeven, ook op zgn. zone 3 wateren gevaren mag worden. Dit betreft bijvoorbeeld het IJ in Amsterdam.
- Het vaarbewijs voor rondvaartboten van het Amsterdams grachtentype is als uitgangspunt genomen voor het vaarbewijs voor de open rondvaartboten. De eisen voor de open rondvaartboten zijn echter minder zwaar, ook omdat hiermee alleen op zone 4 wateren gevaren mag worden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief	Antwoorden op Kamervragen